

IVANKO BENDIŠ:

Mali Sokolić.

Ja sam mali Sokolić
pa kad zatrubi »zbor«,
stojim vam ja ko vojnik
pravo baš u »pozor«.

I ja vježbam ponosno
na čistome zraku,
stupam smjelo: jedan, dva
u punom koraku.

Imam braće, sestrica
kô u gori lista,
naša četa sokolska
sjajno nam se blista.

Mi jačamo mišice,
kr'jepimo tijelo,
pa kada odrastemo
letjet ćemo smjelo.

Ja sam mali Sokolić
prava nada rodu,
ovaki će vam Istri
donijet Slobodu!

Br. Stevo Todorović.

velikoj našoj slavensko-sokolskoj porodici, koja se prostire od Soče do Vardara, od Triglava do Jadrana, najstariji između nas jeste brat Steva Todorović, član sokolskoga društva u Beogradu, koji je danas živ i zdrav, a star devedeset i dvije godine.

Brat Steva rodio se 23. avgusta 1832. godine u Novom Sadu. Rodio se pre osnivača Sokolstva dr. M. Tyrša. Već kao đak on se zanimao za telovežbu, te uz slikarstvo i pozorišnu umetnost, narodni rad, zavoleo je i telesni odgoj, jer je i kao ljubitelj starogrčke kulture znao dobro, »da samo u zdravu telu može biti zdrav duh.«

Prema njegovu pričanju njega je još 1846. godine oduševio za telovežbu profesor Đorđe Marković.

Posle svršenih nauka on je došao 1855. godine u Novi Sad, gdje je u društvu profesora Natoševića, Dorđevića i Gavrilovića radio telovežbu u tamošnjoj gimnaziji.

1856. pređe u Beograd i davajući časove iz pevanja i slikanja zavede ujedno i telovežbu. Ta godina može da se smatra kao početak telovežbe u Beogradu.

Prve prostorije za telovežbu bile su u kući Save Spahije. Posle nekoliko godina knez Mihajlo, tadašnji vladalac Srbije, dade veliku dvoranu u svome dvoru, snabdevenu sa spravama.

Iz ove zgrade izašli su kao gimnastičari oni srpski velikani koji su oko 1870. i 1880. igrali vidnu ulogu u Srbiji.

1864. napusti Srbiju, da se posle godine dana vrati iz Italije sa novim i svežim znanjem. Dovede iz Münchena za učitelja gimnastike Ledermajerja i Ilića. 1880. bude ukinuta gimnastika i uvedeno vojno vežbanje. Srbija je osećala da se mora da sprema za oslobođenje i ujedinenje na celom Slavenskom Jugu. Todorović i pokraj vojnoga vežbanja radi i gimnastiku.

Radeći tako na polju telovežbe on je stekao dobar krug prijatelja telovežbe, među ostalima znamenitoga kulturnoga i političkoga radnika dr. Vladana Dorđevića, koji u društvu sa Todorovićem osnuje 3. januara 1882. »Beogradsko društvo za gimnastiku i borenje« koje se kasnije pretvori u Beogradsko sokolsko društvo.

Brat Sveta Todorović od prvoga dana pa sve do godine 1884. bejaše član toga društva, a od toga dana sve do 1920. njegov starješina — dakle punih 36 godina. Tada slomljen starošću prestaje biti starješina, al' ostaje i dalje veran član sokolske porodice. Na polju telesnoga odgoja i narodnoga rada brat Steva Todorović radi sedamdeset godina, a u sokolskoj organizaciji preko četrdeset godina. Za vreme srpske

Golgote u doba svetskoga rata, prešao je Albaniju. Godine 1919. pristupovao je I. sokolskome Saboru.

Zagrebački naraštaj imao je sreću i zadovoljstvo, da prilikom boravka u Beogradu vidi brata Todorovića u svojoj sredini, čuje njegovu reč i oseti njegovu radost. što očima starca od devedeset i dvije godine vidi udruženu jugoslavensku Mladost sviju vera i plemena.

U nizu ostalih sokolskih i narodnih radnika — jugoslovenski sokolski naraštaj treba da zapamti: Ime, rad i život brata Steve Todorovića — i to za to, jer sedamdeset i nekoliko godina i kao sokolski i narodni radnik nalazi se među nama, voli nas i živi s nama.

Neka jugoslovenski sokolski naraštaj zna, da sudbina srpskoga dela našega naroda nije mogla da se razvija ovako kako se razvijala kod hrvatskog i slovenačkog dela našega naroda. Sudbina narodnih radnika bila je: Biti borac s puškom u ruci, biti književnik, pisac, propovednik, vojnik i mnogo drugo, a sve to u korist sokolskoga načela za: »Domovinu i Narod«.

Brat Steva bio je u borbi za te ideale prvi između prvih i za to mu kliknimo:

»Zdravo! Živio!«

JAKOB ŠPICAR:

Triglav.

Igra za sokolsko mladino v štirih delih.

(Dalje.)

3. prizor.

Črne, potem otroci.

Črne:

Lovil bom za vešče, mogotcu prodam.
Ni treba se batit izgube,
le če me ukanila veščica ne bo,
če resne so njene obljube.
A kaj, če ukani me, zvodit v goré
in laskavo svojo obljudo
izpolnit zvičajno na takšen način,
da bo samo meni v pogubo?
Fužnar, to vem, me sleparil ne bo,
ker mož je za to preneumen,

o, mnogo premajhen za moj je razum
in tudi premalo pogumen.

Če mogel do ptičev bi priti tako,
da meni bi treba ne bilo
hoditi prav samemu tja na goró,
pač vse bi se laglje zgodilo.
Pa doli ne pridejo vrage samí,
za njimi je treba hoditi! (Gleda proti

Triglavu.)

Če sam ne bom mogel, drugače pa mi
bo treba kako ukreniti. (Hoče v kočó.)

(Za odrom se oglase trombe in oddaljeni otroški glasovi, ki se polagoma bližajo. Črne postane pozoren, obstoji na pragu in gleda pozorno proti desni zadaj. Prikorakajo dečki, njim na čelu Janez. Igrajo se vojake. Nosijo lesene sablje, na glavah čake iz različnega papirja. Ko so prikorakali pred kočo, poveljuje)

Janez: Kompanija, stoj!

(Dečki obstoje.)

Janez (poveljuje): Red! v levo s čelom!

Dečki (napravijo obrat na levo, tako ga gledajo v redu stoječi proti Črnetovi bajti).

Janez (hodí pred redom sem in tja kakor častnik): Tako, zapomnite si, prihodnjič mora iti bolje! Sedaj pa napravimo kratek odmor!

Dečki (stopijo pri besedi »odmor« z desno naprej).

Janez: Kadar dam znamenje, zatrobíš, Miha, in nato morate biti vsi takoj skupaj v redu! Sedaj pa: Razhod!

Dečki (skočijo vsi iz reda).

Črne (kakor da mu je šinila izvrstna misel v glavo): No, no, fantiči, ali se greste vojake? Lepo je to, lepo!

Janez: Kajne, da je lepo!

Črne: Pa še lepše bi bilo, če bi imeli prave sablje.

Janez: I, seveda! Če jih pa ni!

Miha: Kje bi jih dobili?

Črne: Recite svojim staršem, naj vam jih kupijo.

Janez: To je pa toliko kot sto krav za en groš.

Miha: Veš, da jih ne!

Črne: Pa bi bilo lepo, če bi jih imeli!

Janez: Saj pravim, da bi bilo!

Miha: A kje jih vzeti?

Črne: I, no, bi se že dobile.

Miha: Kje neki?

Tine: Za denar povsod.

Dečki: I, za denar, seveda!

Miha: Ko ga pa ni.

Črne: Vaši starši ga imajo dosti.

Miha: O, vem, da ga imajo.

Janez: Samo ne dajo ga.

Črne: Potem ga je pa treba dobiti drugače.

Tine: Kako neki?

Črne: Kako ga pa drugi dobe, a?

Miha: Naš oče proda, recimo, kravo...

Janez: Ali pa vrečo pšenice...

Miha: Pa nekoliko smrek.

Tine: Naš Tona pa fura in ima tudi vedno denarja dovolj.

Črne: Vidiš, vidiš! Fura praviš. Zasluži, zasluži fant! Zaslužiti si je treba denarja, fantiči, zaslužiti. — Pa si ga zaslužite še vi in si kupite prave sablje in... Fantiči, kaj pa je vojak s samo sabljo?... Puško mora imeti vojak, da takole pomeri, ustrelj in počí: bum! To bi bilo nekaj, prava puška! Bum! Kaj, fantiči?

Miha (resignirano): A kaj bi govoril, če pa ne more biti!

Črne: Kdo pravi, da ne more biti? Lahko je, vse je lahko, samo volje je treba. (Gre v kočo.)

Tine: Denarja, denarja je treba, ne pa volje.

Miha: Kaj volja!

Janez: Obeh je treba, bi dejal.

Tine: A kaj, da je le denar.

Črne (prinese iz koče puško): Glejte jo, otroci!

Dečki (se gnetejo okrog Črneti in ogledujejo puško).

Janez: Ali je prava?

Črne: Seveda je.

Miha: Prav taka na smodnik?

Črne: Kajpada!

Tine: Koliko pa stane taka?

Črne: Mnogo.

Miha: Kakih trideset dinarjev pa že.

Tine: Kje neki! Sto! Najmanj sto, kaj ne, Črne?

Črne: Pa še desetkrat sto, če ne še več.

Dečki: U, tisoč!

Tine: Nikoli je ne bomo imeli! Take že ne!

Miha: A kje! Nikoli ne!

Črne: Jaz jo vam dam!

Dečki (se začudeno pogledajo in potem strmé neverjetno v Črneti).

Črne: Da, da, dam vam jo in nabojev zraven, da boste pokali: Bum, bum!

Tine: Bog zna, koliko bo stala.

Črne: Nič, prav nič.

Dečki (spet gledajo kakor prej).

Črne: Da, da, zastonj vam jo dam.

Dečki: U, to bo imenitno.

Janez: Pa kako se strelja z njo?

Miha: In kaj lahko streljamo?

Tine: Ali daleč nese?

Janez: Pokažite, kako se strelja.

Črne (jim razkazuje): Vidite, takole se odpre, potem se nabaše. (Vzame iz žepa naboj in ga vtakne v cev.) Potem se pa lahko zopet zapre. Potem se napne petelin...

Dečki (se smejejo): Haha, petelin...

Črne: Da, petelin. Vidite, to so petelini, mala kladvica, podobna petelinčkom, zato jim pravimo petelini. Tukaj spodaj pa se jih izproži, da udarijo semkajle na tale gumbek, ki užge naboj, da počī.

Tine: Pokažite, kako se ustrelī:

Dečki: Pokažite!

Črne: Pa kam?

Miha (gleda za sceno): Vidite, tamle gorī onega ptiča?

Črne: E, daleč je!

Dečki: Predaleč!

Miha: Le poizkusite!

Črne: Bomo videli. (Pomerī. Otroci radovedno gledajo. Ustrelī. Otroci še gledajo, potem)

Miha: Zadet je, zadet je! Vidite ga, je že padel. Ponj grem! (Odhitī v smerī, kamor je ustrelil Črne.)

(Dalje prihodnjič.)

OTON FIŠER:

Naš put u Beograd i boravak u njemu.

znenadila nas je ugodno vijest, da je beogradsko Sokolstvo pozvalo naše društvo u posjete. Pružila nam se napokon prilika, da braću onkraj Save pobliže upoznamo. — Oduševljenje za taj put mogao si čitati svakome pojedinome na licu. Nije dakle čudo, da smo svi bez ikakvog ogorčenja polazili svaki dan kroz više sedmica na vježbu, što je moralo dovesti do valjanog rezultata. Revnom nastojanju naših vođa imamo također zahvaliti, da su sve vježbe precizno izvedene te smo prema tome beogradskoj braći ostavili lijep dojam o našem radu i shvaćanju Sokolstva.

Vrijeme se odlaska primiče, dan za danom odmiče; pokusne se vježbe redale jedna za drugom; prode i generalni pokus; sutradan već dobismo posljednje upute. S velikom nestrpljivošću očekivavimo 17. januar — dan polaska. Svanuo i on: opraštamo se od svojih milih; eto nas već u sokolani, gdje se skupismo u određeno vrijeme, da zajedno kao pravi disciplinovani Sokoli krenemo na stanicu. Još samo zapovijed vode i — polazi se. Uslijedilo i to: svrstasmo se u redove i put pod noge. Na stanici glavnog kolodvora dočekala nas braća V. Rajić i T. Janjanin te nam rezervirali tri vagona. Na dani znak udosmo i mi naraštajci u vagon i zapremismo mjesta otraga u manjem kupe-u. Da

bude zabavnije, ujedinismo se 6 najvećih u posebnu republiku, koja se sastojala u tom, da smo zajednički dijelili hranu i zadali si riječ, da ćemo svakom zgodom i u Beogradu ostati na okupu. Kako se naša republika nije održala ni do Beograda nema ni smisla iznostiti. Spavati nismo htjeli, a kad bi i htjeli, ne bismo mogli. Ta znate mladost: jedni pripovijedaju ili pjevaju, drugi se smiju, treći ne znadu šta bi, pa se vrzu amo tamo. K tomu dakako pridolaze tvrde klupe i monotono drndanje voza. Red je bio za vožnje uzoran: izlaziti nisi smio bez dozvole društvenog načelnika; na izlazu svakoga vagona držali su stražu dežurni, koji su se svaka 2 sata izmjenjivali.

O samim krajevima ne može se mnogo pričati, jer smo putovali noću, a ujutro nisi vidio drugo negoli snijeg, koji je poput prostrane bijele koprene pokrivaao čitavu površinu. Znajući da vlak ima stići u Beograd oko 6 i po sati, počesmo već poslije 5 zuriti kroz prozore, ne bi li već ugledali metu našega putovanja. Oko 6 sati voz je stao u najvećem sremskom mjestu — Zemunu. Malo iza toga što je krenuo iz stanice, ugledasmo na lijevoj strani Beograd, kako se veličajno stere po brežuljcima, a njihovim podnožjem teče Sava. Preko njena golemog mosta stigosmo u beogradsku stanicu. Tu ti padaju u oči verande na stupovima, koje se nizale duž stanice te olakšavaju uspon na vlak. Uz pjevanje himne izidosmo iz voza. Jedva se postavismo u razvoj, kadli začusmo izdaleka oduševljeni klicaj »Zdravo!« i »Dobro došli!« te iza ugla opazismo Beograđane, koji su u velikoj množini hrlili prema nama. Oni se izrukovaše sa starim znancima, a onda nas uvedoše u kolodvorsku restauraciju, gdje uz burno odobravanje mnogobrojnog građanstva predade brat Korunović, starješina beogradske sokolske »Matice«, našem starješini lijepu kitu cvijeća s natpisom: »Sokoli sa Avale« — »Sokolima sa Sljemena«. Ujedno nas pozdravi u ime beogradskog Sokolstva, a onda pročita pozdravno pismo starog borca za narodnu slobodu, brata profesora Atanasija Popovića. Taj veliki Soko, koji već 18 mj. leži bolestan, neobično je ganut našim dolaskom uvažujući zasluge našeg vrlog staroste brata dr. Lazara Cara veli u pismu ovo:

Nakon 12 stoljeća od rastanka naših predaka, prilikom seobe iz Galicije, prije 5 godina sastali smo se mi, njihovi potomci i obrazovali jednu veliku i slavnu kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca. Ostvareni su veliki i zanosni snovi i Srba i Hrvata: Velika Srbija u ovoj zajedničkoj državi postala je mnogo veća, nego što su Srbi zamišljali i velika Hrvatska postala je opet veća, nego što su Hrvati mogli zamisliti. Danas s ponosom možemo reći: od Maribora i Triglava sve do Veljkove Krajine, Bitolja i Gjevjelije moja je otadžbina i sve nam je u njoj zajedničko. A šta može biti od ovoga bolje i krasnije? Pa i psalmopevac car i prorok David u svome oduševljenju klikuje: »Zar ima što ljepše i divnije, nego kad sva naša braća žive zajedno?« Neka bi svetao primjer sokolskog rodoljublja vazda služio na ugled nerazboritima i sum-

njalicama, koje ne mogu ili ne umeju da se nađu u čemu nisu bili, u našoj velikoj i slavnoj državi!»

Na pozdravu brata Korunovića i pismu brata Tase te na srdačnom dočeku, zahvali se u ime svih nas zagrebačkih Sokola naš tajnik brat Brozović. Potom nam razdijeliše kuverte s tačno naznačenim stanom naših gostoprimaca, koji su nas već ovdje čekali, da nas umorne — no okrijepljene čajem — odvedu svojim kućama. Svi smo vježbači bili razmješteni po privatnim kućama, a uprava naša u hotelu »Imperialu« — Evo već kročim put novog doma, uz mene stariji naraštajac, moj beogradski drug i vodič kroz grad. Nisam ni dospio još da se pravo snađem u novom domu, već bjež na generalni pokus, koji je bio urečen u 10 sati u novom »Narodnom pozorištu«. Sasma objektivno moram priznati, da pokus nije uspio s beogradskim kazališnim orkestrom, ma da je njime ravnao naš zaslužni brat Katić. Orkestar nije pogodio pravi ritam, niti je akcentirao pojedine naglašene dobe, što je za Sokole najvažnije. Unatoč toga neke su točke dobro ispale, a neuspjele je udarao na klaviru brat Katić. Iza pokusa pođosmo na ručak. Tad se upoznah s domaćinom, pristarim beogradskim trgovcem, ocem moga druga. Po njegovu me nalogu vjerojatno i vodio njegov sin po slastičarnama pa i svakamo pratio, premda sam već bio toliko orijentiran, da sam pogodio u ulicu kneza Milana — u svoj novi dom. Po ručku prošećem se gradom, no ne za dugo: već u 16 sati bio je sastanak u »Imperialu«. S obzirom na sam grad moram istaći, da ima kudikamo ljepši i zgodniji smještaj nego Zagreb, pojedine zgrade — pogotovo hotele — mnogo veće i ukusnije građene. Novo pozorište nije doduše renesansna građevina, a ipak mu je prednost u tome, što ima pokretnu pozornicu. O kadrmi pak i drugim nedostacima, mislim, ne treba govoriti. Ta svi znamo, da Beograd nije imao uslova, da se razvija kao Zagreb. Kao sam dospio u »Imperial«, tu se već skupilo mnogo članova, veći dio u svečanoj sokolskoj odori. U povorci, uz klicanje općinstva, predvođeni vojnom muzikom, krenusmo u novi dvor. Dočekao nas je dvorski maršal, general Damjanović, admiral Prica, ministar dvora Janković te dvorska gospoda Hadžić. Oni nas uvedoše sve u salu za audijenciju. Poredasmo se u krugu do zida; u sredini bijaše malen stolič, a pred njim, čelom prema ulaznim vratima, postavio se naraštajac Stanko i sestra Zora sa spomen knjigom u ruci. To je dar naših Sokolića najmlađem Sokoliću, Njegovu Visočanstvu, nasljedniku prijestola, Petru. Kad je kralj s kraljicom ušao, pozdravismo ga s trokratnim »Živili!« Kralj odmah pristupi k našem starješini bratu dr. Caru, izrukuje se s njim i srdačno porazgovori. Tad stupi pred kraljevski par naraštajac Stanko i sestra Zora te ga pozdravi.

Mi uzvratimo sa »Zdravo!« Kralj se nato zahvali Stanku pruživši mu ruku, a kraljica pogladi Zorku. Još neko vrijeme razgovarahu Njihova Veličanstva s našim starijima, a i s djecom, i obećaše, da će

prisustvovati akademiji, a onda se praćeni trokratnim »Zdravo!« udaljiše. Sad nas maršal dvora odvede preko susjedne bosanske sobe, pune ćilima, garnitura i rezbarija, u veliku dvoranu, gdje nam je priređena zakuska. Na koncu je svaki dobio kod izlaza kutijicu s čokoladnim poslasticama; na kutiji je državni grb, a u njoj slika kraljičina s kraljevićem u naručju. Tačno u 18 sati vraćasmo se istim redom svojim kućama. U 19 sati trebalo je da budeš u pozorištu. U 20 sati je počela akademija.

Na rasporedu je bilo 15 točaka, iza devete velika pauza. Sve su točke preko očekivanja vanredno uspjele. Za pauze svrstali su se na pozornici, svojim vodima na čelu, svi beogradski Sokoli s jedne strane, a zagrebački s druge. Naš vođa, brat Lhotsky, održa tad jednostavan, no vrlo dirljiv govor te zagrlivši, uz burno pljeskanje gledalaca, oba beogradska načelnika, predade beogradskim Sokolima velike slike našeg prednjačkog zbora kao uspomenu boravka u Beogradu. U 23 i po sati akademija je završena žalobnom scenom »Vrbniče nad morem«. Iza akademije slijedila je u »Imperialu« zajednička večera, na kojoj je zagrebačko Sokolstvo pozdravio starješina dr. Kujundžić, a odzdravio mu brat Viktor Heumer. Ja sam se međutim, umoran od puta i vježbe, spremio na počinak. Sjutradan poslije 9 sati odem na šetnju te čitavo prije podne upotrebim, da razgledam Beograd. Bijah na Kalimegdanu. Nazvao bih ga beogradskim Prekrižjem, podno kojeg teče Sava, koja tamo dalje uteče u zaleđen Dunav. Tu imade i mnogo spomenika srpskih velikana te je odavle i najlepší izgled na Savu, Dunav i ravni Srijem. U ljeto mora da je vidik osobito romantičan, kad po pričanju mog kolege, bistra, zelena Sava utječe u mutan Dunav. Pošto sam se dosta natumarao po beogradskim ulicama, rastanem se sa svojem drugom i požurim u »Imperial«, gdje je bio u 12 sati banket. Banket je priredila beogradska općina, a prisustvovali su osim nas, vodstva beogradskog Sokolstva te najstarijeg Sokola, brata čika Steva i njegove gospode, predsjednik narodne skupštine Ljuba Jovanović, ministar socijalne politike dr. Peleš i ministar Trifunović. Uz izmjenjivanje govornika i pjevanja himna ručak se otegnuo do 16 sati. Potom smo se fotografirali i pošli na Kalimegdan do Karadordevih spomenika, gdje smo položili vijenac na grob trećega sivca. Brat Milutin Urbani održao je tom zgodom govor i prikazao nam heroizam tih junaka. Na njegovu govoru te na počasti, što smo jo izkazali palim junacima, zahvalio se br. Sava Dubljenović, predsjednik društva za čuvanje Karadordevih spomenika. Vrativši se kući počeh se spremati za put. Nakon rane večere zahvalim se na gostoprimstvu, oprostim od ukućana i uputim u sokolanu, gdje su nam Beograđani na rastanku priredili zakusku s plesom. Prije odlaska iz dvorane zahvali se Beograđanima na svemu brat Viktor Heumer.

Umjesto »Zbogom« klikne im »Zdravo!« do vidova u Zagrebu na Zrinjsko-Frankopanskoj proslavi. Beograđani nas ispratiše do stanice, a iza po sata, uz živo klicanje i mahanje općinstva, voz krene.

Sad, draga braćo i sestre, kad sam Vam dao sliku našeg boravka u Beogradu, zar je nužno, da Vam govorim o samoj braći onkraj Save, o braći, toliko oklevetanoj u našim stranama? Ta već onaj doček na stanici, ona prijaznost i gostoljubivost najljepše i najjasnije karakterišu njih. Ja Vam pak samo mogu reći, da sam nadasve ugodnim boravkom u Beogradu stekao duboko uvjerenje, da onoj braći lebde pred očima iste misli, iste ideje, da sve klevete nisu ništa drugo, nego strančarska mržnja; stekao sam uvjerenje, da samo složnim radom, zajedničkim silama, međusobnim potpomaganjem i bratskom ljubavi bez ikakve političke podvojenosti možemo da sačuvamo narodno i državno jedinstvo — jedinstvo, koje smo nakon višestoljetnog jarma izvojštili.

DR. LJ. KUŠČER:

Prednjaška šola.

(Dalje.)

8. Telesne osi. Ako v spetni stoji odročimo, ima naše telo podobo križa. Navpično črto od temena do pet zovemo *podolžno os*, črto, ki jo položimo skozi ramena in odročene lehti, pa *ramensko os*; te dve osi se sečeta pravokotno; skozi njuno presečišče položimo še tretjo črto, pravokotno na obe prejšnji: *globinsko os*. — Za opisovanje nekaterih vaj rabimo včasih še četrto, *notranjo os*, položeno skozi oba kolka.

9. Krogi: Kaleb v iztegnjeni vesi* — z zakolebom izvinek naprej. — Primerno samo za boljše, doraslejše telovadce. Priprava za ta izvinki so izvinki naprej v vesi stojno ob napetih lehtih samo s širjenjem in sukanjem lehti in isti izvinki z odzivom od tal. — Prvo vajo vadi ponovno!

1. Kaleb v vesi spredaj — s tretjim zakolebom izvinek naprej — *vznosna vesa* — zakoleb in seskok. — Potreben je jako močen zakoleb; roke se razširijo in zasučejo, ne da bi se skrčile; prednjak pomaga izpočetka povečati moč zakoleba s tem, da prime pri zakolebu telovadca za stegna požene noge nazaj in tako telovadca še nekoliko dvigne, če je potrebno.

* Iztegnjeno veso imenujemo kratko »vesa«.

2. Izvinek naprej že z drugim zakolebom — v z n o s n a v e s a — s t r m o g l a v a v e s a — z a k o l e b i n s e s k o k. — Z a k o l e b i z s t r m o g l a v e v e s e o b i z t e g n j e n i h, »mrtvih« rokah; koleb padajočega telesa šele na koncu povečamo z zamahom nog.

3. Strmoglava vesa — z zakolebom izvinek naprej.

4. V z n o s n a v e s a — z a k o l e b o m i z v i n e k n a p r e j i t d. — Če hočeš dobiti močen zakoleb iz vznosne vese, ne ulekni se sunkoma, temveč mirno in zamahni nazaj.

5. V z n o s n a v e s a — z a k o l e b o m i z v i n e k n a p r e j d o v z n o s n e v e s e — z a k o l e b o m s e s k o k s $\frac{1}{2}$ ($\frac{1}{1}$) o b r a t o m v l. (d.). — Zakoleb pred izvinkom mora biti tako močan, da nas kar vrže v vznosno veso.

6. V z n o s n a v e s a — z a k o l e b o m i z v i n e k n a p r e j d o v z n o s n e v e s e — z a k o l e b o m i z v i n e k n a p r e j — v z n o s n a v e s a — p r e d n o s — s e s k o k.

10. Drog. (V dočelni višini). Obese v podkolenu. — Primerno za vse stopnje naraščaja, tudi že za deco v lažjih oblikah.

Ako se postavimo prečno pod drog in obesimo d. nogo od desne ali pa l. od leve strani na drog, smo izvedli najlažjo obliko teh obes. V bočno obeso preidemo iz nje, ako preprimemo z rokama bližje obešenemu kolenu, potem pa z istoimensko roko čez koleno in hkratu izvedemo $\frac{1}{2}$ obrata. Bočna obesa z naskokom naravnost iz stojne vese je že nekoliko težja.

Pri vseh teh obesah pazi na sledeče: 1. neobešena noga bodi popolnoma iztegnjena, vodoravna ali pa nekoliko povešena; 2. stopalo obeh nog iztegnjeno; 3. križ uleknjen; 4. glava nazaj. — Roke (lehti) napete, če ni zahtevana zgiba. Pritezanje v zgibo nam že nekoliko otežuje te vaje.

Bočno obeso lahko vadimo z d., z l., znotraj, zunaj, obenožno sonožno, raznožno; prečno od istoimenske strani (kakor zgōraj) ali pa tudi od raznoimenske.

Naloga: sestavi (pismeno) telovadne četrt-ure, ki ustrezajo osnovi: dočelni drog, obese v podkolenu; razporedi vadbeno gradivo po težkoči!

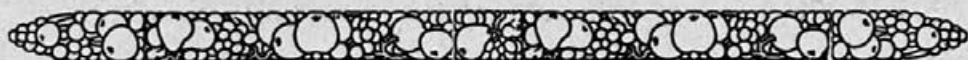
11. Stoja na rokah. — Želja vseh tistih, ki je še ne znajo, kajne? Toda povedati je treba tole: stoja na rokah je primerna šele za že precej krepko razvita telesa! Vaditi jo prezgodaj, ni telesna v z g o j a, temveč k v a r j e n j e t e l e s a! Nauči se je pa tudi otrok prav lahko, žalibōg v svojo škodo. Za krepko, razvito telo pa je stoja izborna vaja za razvoj ravne, pokončne postave.

Začetek vadbe spada v r a z n o t e r o s t i. Učimo se je najprej ob zidu, noge prislone na zid. Potem se z nogami odganjamo in se poskušamo prosto vzdržati v ravnotežju. Kakor hitro pa se v »narobe-svetu« že malo znajdemo, nam zidu ni več treba, vadimo jo prosto na tleh z odzivom.

Pomni: prsa vedno vzpni, kar se da; glavo nazaj! Če padaš čez, napni roke z vso silo in daj glavo še bolj nazaj — to te često še vzdrži v stoji. Če pa se nisi dovolj odgnal, hitro nekoliko skrči roke!

Tako sem se učil stojo dan za dnem skozi dva meseca; čez teden sem jo držal že 4 do 5 sekund, čez dva meseca sem jo obvladal popolnoma.

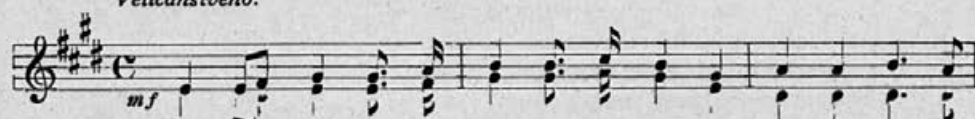
Na orodju nikar ne vadite stoje, dokler je na tleh ne znate. To nima smisla!
(Dalje prih.)

A. GOSTINCAR:

Neka živi Jugoslavija!

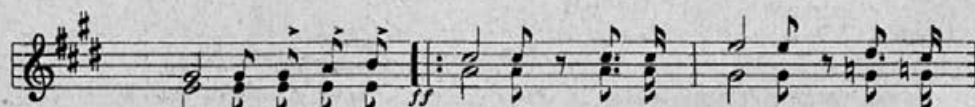
Veličanstveno.

1. Poj - mo pje - smu je - din - stvu i sna - zi ju - go - sla - vjan -
Ne - ka ču - ju ne - be - sa i vra - zi brat - skog sr - ca
2. Bra - čo Sr - bi, Slo - ven - ci, Hr - va - ti poj - mo ro - du
Ju - go - slav - ska je - dna nam ma - ti, je - dan mi - li
3. Bo - žja prav - da nam do ča - ra mo - re, dol i bri -
Od Tri - gla - va do Var - da - ra naš se vi - je sti -
4. Ju - go - sla - vi - jo, maj - ko lje - po - te, ze - mljo po - no -
Pu - na ča - ra, baj - ne di - vo - te bu - di ra - do -

1. skoj, Da nam ži - vi slo - bo - da ju - go - sla - vjan - skog
poj!
2. svom, Di - žmo po - no - sno če - lo, Poj - mo hra - bro i
dom.
3. jeg, Di - žmo po - no - sno če - lo, Poj - mo hra - bro i
jeg.
4. sna, Ne - ma kle - tog ti - ran - stva, I - du da - ni Sla -
sna!

1. ro - da, oj ne - ka ži - vi, ne - ka ži - vi Ju - go -
2. smje - lo: oj ne - ka ži - vi, ne - ka ži - vi Ju - go -
3. smje - lo: oj ne - ka ži - vi, ne - ka ži - vi Ju - go -
4. vjan - stva, oj ne - ka ži - vi, ne - ka ži - vi Ju - go -

I. mo

II. do

1. sla - vi - ja, o j ne - ka sla - vi - ja!

5. sla - vi - ja, o j ne - ka sla - vi - ja!

3. sla - vi - ja, o j ne - ka sla - vi - ja!

4. sla - vi - ja, o j ne - ka sla - vi - ja!

JANKO JAZBEC:

Slikovite proste vježbe u kolu.

(Svršetak.)

- III. »je« Odracom l. prenos tjezine tijela na poklek d. (na l. koljeno);
d. u usponu i zanožno skućiti lijevom — spustiti se rukama i uložno predrućiti $\frac{3}{4}$ gore, predlaktice svinute unutra, prsti malko svinuti i dotiču se, dlan dolje, okret glave na l. i pogled preko l. ramena natrag;
- »dan« —
- »dva« $\frac{1}{2}$ okreta l., iskoračni stav l. u stranu sunuti l. u stranu u stav odnožni, — predrućno skućiti van $\frac{1}{4}$ na d. odklon na d. trup ravno sa l. nogom — d. podupreti se o tlo, l. predlaktice vodoravno unutra, pjesnice osovljene dlanovima unutra, prsti odrućiti dolje, pjesnicu izravnati; uprti o d. ramenu i dotiču se;
- »i« dokorak d. ispred l. u usponu i odnožiti l.;
- »tri« spust desne na pruženo stopalo, odnožni stav l. — sunuti u odrućenje, pjesnice osovljene, dlanovi van; odrućiti l. gore, dlan unutra;
- »i« uhvatiti l. za ruku parne »B« vježbačice i skućiti odrućno d. predlakticu nad zalakticom, pjesnicu svinuta, dlan dolje. spojiti l. sa rukom parne »C« vježbačice,
- »če« —
- »tir« —
- IV. »je« Prenos tjezine tijela na l. nogu i odnožni stav d. — podignuti lijevom, koliko treba obzirom na usprav »B«, Dići i uspraviti se, $\frac{1}{2}$ okreta d. i d. prlrućiti, pjesnica osovljena, prsti prinožiti d. u stav spetni u usponu — l. neznatno skućiti u nadrućenju;
- »dan« — $\frac{1}{2}$ okreta d. u usponu i prednožni skrižni stav l. (brzo);
- »dva« nepromljenjeno; pošto se »B« okreće, mora joj se držanjem ruke pomoći, $\frac{1}{4}$ okret d. u stav zanožni l. (uslijed okreta varira l. ruka donekle između nadrućenja i odrućenja $\frac{3}{4}$ gore); da ne gubi ravnotežu, pazi da time ne zapriječiš potrebu mijenjanja hvata, što nastaje za vrijeme okreta;

»i«	—	prinožiti l. u stav spetni pruženi;
»tri«	prinožiti d. u stav spetni — odružiti l. dolje, ruka jošte spojena sa »B«, priručiti d. unutra i spojiti ju sa d. rukom »B«.	priručiti l. dolje unutra, odružiti d. dolje i spojiti ju sa d. rukom »C« vježbačice.
»je«	—	—
»če«	—	—
»tir«	—	—
V. »je«	Zavoj dvojice (Iskoračni stavovi posve kratki): $\frac{1}{4}$ okreta d. iskoračni stav l. natrag u usponu;	Zavoj dvojice: $\frac{1}{4}$ okreta d. iskoračni stav l. napred u usponu;
»dan«	$\frac{1}{4}$ okreta d. iskoračni stav d. natrag u usponu;	$\frac{1}{4}$ okreta d. iskoračni stav d. napred u usponu;
»dva«	$\frac{1}{4}$ okreta d. iskoračni stav l. natrag u usponu;	$\frac{1}{4}$ okreta d. iskoračni stav l. napred u usponu;
»i«	$\frac{1}{4}$ okreta d. iskoračni stav d. natrag u usponu (na vanjski krug na mjesto, gdje je stajala pred zavojem »B«, samo čelom u drugu stranu);	$\frac{1}{4}$ okreta d. iskoračni stav d. napred u usponu (na unutarnji krug);
»tri«	prinožiti l. u stav spetni pruženi — spustiti se rukama i villično ih podbočiti, hrbat spreda.	isto kao »C«;
»je«	—	—
»če«	—	leteći korak l. napred na prstima u smjeru kruga, umjereni predklon, glava podignuta, pogled napred — priručiti, pjesnice osovljene, prsti strance (ove je korake duljinom udesiti tako, da dodju vježbačice na svršetku trčanja točno na polazno mjesto, zaokruživši kolo jedanput naokolo);
»tir«	—	leteći korak d.
VI. »je«	$\frac{1}{2}$ okreta d. u zanožni stav l.;	Leteći korak l.;
»dan«	iskoračni stav l. napred;	» » d.;
»dva«	kroz priručenje predružiti, dlan dolje;	» » l.;
»i«	prenos težine tijela na d. i čučanj prednožno l. umjereni predklon;	» » d.;
»tri«	odružiti, dlan dolje (prema položaju trupa, inače nalazi se dlan prema tlu u kosom položaju palcem dolje).	» » l.;
»i«	—	» » d.;
»če«	—	» » l.;
»tir«	—	» » d.;
VII. »je«	Dići i uspraviti se u zanožni stav d. — priručiti i...	» » l.;
»dan«	kroz odručenje nadružiti, dlan unutra.	» » d.;
»dva«	ruke villično podbočiti, hrbat spreda;	» » l.;
»i«	—	» » d.;
»tri«	poskok odrazom l. i doskokom d. na mjesto gdje je stajala prije l. u čučanj d. i nisko zanoženje l. trup ravno sa l. nogom u kosom pravcu;	» » l.;

»i« —	leteći korak d.;
»če« —	dići i uspraviti se u stav zanožni l. » » l. uspraviti se i prednožiti d. i...
»tir« —	iskoračni stav d. napred u usponu — priručno sagnuti, predlaktice na vanjskoj strani zalaktica pjesnice svinute prema ramenima, dlan unutra.
VIII. »je« —	$\frac{1}{2}$ okret l. prenos tježiine tijela na l. $\frac{1}{2}$ okreta l. u stav odnožni d. — nogu u stav zanožni d. — zaručiti odručiti $\frac{3}{4}$ gore, dlan unutra; van, pjesnice osovljene, dlan dolje, prsti smjeraju natrag;
»dan« —	—
»dva« —	prinožiti d. u stav spetni i uspon — iskoračni stav d. natrag u usponu — kroz priručenje priručno skučiti, predlaktice pred zalacticama i odmah sunuti u nadručenje, pjesnice za vrijeme celog gibanja i na svršetku osovljene, prsti smjeraju od priručnog skučenja dalje prema natrag;
»i« —	iskoračni stav l. natrag u usponu (na svoje mjesto na vanjskem krugu);
»tri« —	spust u stav spetni pruženi — kroz prinožiti d. u stav spetni pruženi — predručenje predručiti pjesnice izsunuti rukama u priručenje. — ravnati.
»i« —	—
»če« —	—
»tir« —	—

Svršetak.

Opaska! Drugo kolo sa posve novim slikama i udešeno prema drugoj glazbenoi pratnji, slijedi. Sa ovim je vježbama nastupalo bakarsko sokolsko društvo u god. 1922., te je postiglo vanredan uspjeh. Ponovno zamoljen sa više strana ovime ih objavljujem. Hoće li biti kome što nejasno, zatraži neka razjašnjenje izravno kod sastavljača.

Branko Radičević.

Dne 28. marta ove godine navršilo se baš 100 godina, što je u Brodu na Savi ugledao svetlo sveta Bogom obdareni pesnik Branko Radičević. Da smo mi danas slobodni i njegova je zasluga. On je vatrenom reči pozivao južne Slovence u jedno kolo, da što prije izvojuju zlatnu slobodu. Njegove pesme ječe kao cilik javorovih gusala sećajući se trpljenja našega naroda od kobnoga Kosova do oslobođenja Srbije. Što je još više: čini nam se čitajući njegove pesme, da je u duhu video strašne muke našeg naroda, za balkanskog i svetskog rata, ali nije očajavao, nego je pevao:

»Sijaj, nade, nemoj presijati!
Zbogom, jađi, davor sunašće,
o ne boj se, Bog će dobro dati!«

I njegova se reč obistinila, a njegove kosti, koje od 1883. počivaju na Stražilovu na Fruškoj gori, nedaleko Karlovaca, gde je mladost svoju kao gimnazijalac u sreći proveo, uzigrane su se gotovo od veselja u dan oslobođenja našega. Umro je bio u Beču u 30. godini svoga života, ali njegove pesme živeće, dok bude jednoga Jugoslavena. Njegove su pesme kao glazba, njegov jezik narodan i čist ko suza. Bio je neumoljiv protiv dušmana svoga naroda, ljubio je roditelje i prijatelje i poštovao zaslužne starce rodoljube, kao primerice Vuka Stefanovića Karadžića, koji je sakupljao narodne pesme, napisao rečnik srpskog jezika, slovnici i uredio pravopis.

U svojim divnim pesmama opisuju Branko Radičević istinito i verno svaki trzaj mladenačkog srca: on je pesnik mladosti, pesnik proleća, nada, domoljublja, zato ga je mladež i volela i danas ga voli.

Slava Branku Radičeviću.

BČ.

General Maister — petdesetletnik.

Kdo izmed nas Sokolov v Sloveniji ne pozna generala Maistra vsaj po imenu. Menda ga ni med nami, ki bi ne vedel, da je general Maister osvoboditelj naše naj-severnejše točke — našega Maribora. Ko smo se koncem leta 1918. otrsli robstva in smo začutili prve žarke svobode ter deloma v strahu deloma v brezdeltu in v pričakovanju, da bodo drugi delali za nas, pričakovali čudežev in zaščitnikov, ki jih seveda od nikoder ni bilo, tedaj je gen. Maister kot navdušen Jugosloven zbral okoli sebe peščico pravih rodoljubov in samozavestno in v trdnem prepričanju, da je človeku edina zaščitnica lastna moč in krepka volja, zaklical vsem našim nasprotnikom: Maribor je in ostane naš! Zasedel je najvažnejše točke Maribora in lahko trdimo, da bi se danes šopiril v Mariboru in še v nekaterih mestih bivše Štajerske nemški živelj, ako bi ob prevratu ne nastopil naš Maister in ako ne bi z vsem poudarkom izjavil, da pripada Maribor za vselej ujedineni Jugoslaviji. Žal, da general Maister ni imel svobodnih rok tudi na Koroškem! Brezdvomno bi bil nas obvaroval največje sramote, ki smo jo doživeli ob plebiscitu na Koroškem.

Generala Maistra pa poznamo tudi kot pesnika. Leta 1902. je izdal zbirko svojih pesmi pod imenom Rudolf Maister-Vojanov. Takrat avstrijski častnik se je izkazal kot narodno zaveden in značajan mož, ki se ni bal temnih pogledov bivših avstrijskih poveljnikov, četudi zaradi tega ni napredoval tako kakor bi bil v narodni armadi.

General Maister je bil rojen dne 29. marca 1874. v Kamniku in je praznoval letos svoj petdeseti rojstni dan v Mariboru. Vse svoje življenje je bil prijatelj Sokolstva, v katerem je videl pravo narodno organi-

zacija in s katero je bil v ozki zvezi pri svojem delovanju, odkar obstoja naša svobodna država. Zdravo, general Maister!

Brat Bogomil Kajzelj — petdesetletnik.

Pretekli mesec je stopil v krog onih sokolskih delavcev, ki so videli obličje Abrahama, tudi br. Kajzelj, blagajnik JSS ter starosta Sokolskega društva v Ljubljani (Narodni dom). Br. Kajzelj spada med one Sokole, ki so od zgodnje mladosti zaposleni pri sokolskem delu. Kot naraščajnik je vstopil v Sokolsko društvo v Ljubljani in je ostal ves čas zvest telovadec in prednjak, vrhutega je opravljal tudi odborniške posle. Pri bivši Slovenski Sokolski Zvezi je zavzemal najbolj zaupno mesto, bil je njen tajnik. V Sokolski župi Ljubljana je bil do letošnjega leta namestnik staroste, katero mesto je odložil na zadnjem občnem zboru zaradi prevelike zaposlenosti. Dolgo vrsto let pa vodi br. Kajzelj sokolsko dečo pri svojem društvu ter je zdrav in krepak prestopil v drugo polstoletje svojega življenja, ki ga hoče še nadalje posvetiti sokolskemu delu in vzgoji sokolske mladine. Bratu Kajzelju želimo v imenu jugoslovanske sokolske mladine še mnogo let. Zdravo!

Glavna skupščina JSS.

Dne 23. marca 1924. se je vršila v Ljubljani glavna skupščina Jugoslov. Sokolskega Saveza. Na skupščini so bile razen treh žup zastopane vse v Savezu včlanjene župe. Poročila saveznih funkcionarjev so bila soglasno odobrena. Skupščina je sklenila: 1. da se vršijo prihodnje leto medzletne tekme; 2. da mora na prednjaški tečaj, ki ga priredi Savez, vsaka župa poslati najmanj enega člana; 3. uredi se razmerje med upravnim in tehničnim odborom in razmerje med moškim in ženskim članstvom; 4. vzorna društvena pravila in savezna pravila se nekoliko spremenijo; 5. država naj zabrani agitacijo proti sokolskemu naraščanju zlasti v šolah; 6. v krajih, kjer obstoje sokolska društva, naj se nastavijo po možnosti učitelji, ki so zmožni sokolskega dela.

Sprejeta je bila tudi sledeča resolucija: Vse članstvo opozarjamo ponovno na resolucije skupščin, ki se tičejo politike in Sokolstva. Dogodki zadnjih mesecev v Sokolstvu in političnem življenju pa jasno kažejo, da se od nekaterih strani vsiljuje Sokolstvu politika ter se Sokolstvo ponovno vlačijo v političnih časopisih v čisto politične spore. Delegati odločno zavračajo vsak tak poizkus vnašanja politike v Sokolstvo ter pozivljajo starešinstvo, da stoji pazno na straži za obrambo sokolskih načel, ki se ne smejo v nobenem slučaju izrabljati v nikakršne politične svrhe.

Pri volitvah je bilo izvoljeno starešinstvo, ki si je svoje posle razdelilo sledeče: starosta Engelbert Gangl, namestniki staroste dr. Lazar Car (Zagreb), Djuro Paunković (Beograd), Ivan Bajželj, načelnik Miroslav Ambrožič, namestniki načelnika Miroslav Vojinović (Beograd), Dragotin Šulce (Zagreb), Albert Poženeš, načelnica Anuška Cigojeva, namestnice načelnice Joža Trdinova, Mila Jovanovičeva (Beograd), Milena Gruberova (Dvor), tajnika dr. Riko Fux, Josip Čobal, blagajnik Bogomil Kajzelj, gospodar Vilko Turk, knjigovodja Nande Svetlič, knjižničar Ivan Bajželj, arhivar Žane Miklavc, upravitelj Julij Dev, urednik Sokol. Glasnika Miroslav Ambrožič, predsedniki odsekov: prosvetnega dr. Jovo Hadži, organizacijskega in poškodbenega Nande Marolt, zdravstvenega dr. Tone Jamar, statističnega Verij Švajgar, propagandnega in pravnega dr. Oton Fetič, manjšinskega dr. Riko Fux; člani starešinstva izven Ljubljane: dr. Srdjan Budisavljević (Zagreb), Krsta Dončević (Osijek), Jaša Nenadović (Niš), Kosta Petrović (Subotica); namestniki: Mira Engelmanova, Josip Jeras, Ivan Lozej, Ignacij Perko, Angela Preskerjeva, dr. Janko Rupnik; pregledniki računov: Josip Malenšek, Franjo Medić, Milan Sterlekar; člani razsodišča: dr. Gustav Gregorin, Avgust Ludvik, dr. Pavel Pestotnik, dr. Dinko Puc, dr. Dragotin Treo, njih namestniki: Janko Bleiweiss, dr. Andrej Kuhar, dr. Milan Šubić.

Iz uprave. Druga številka „Sokoliča“ nam je popolnoma pošla. Ko jo ponatisnemo jo dobijo vsi oni naročniki, ki jo doslej niso prejeli.

